

АНАЛІЗ ЧАСТОТИ СИМПТОМІВ У ПАЦІЄНТІВ З УСКЛАДНЕНИМ ТА НЕУСКЛАДНЕНИМ ГІПЕРТЕНЗИВНИМ КРИЗОМ

Ємельянов Ігор Сергійович

здобувач вищої освіти І медичного факультету
Харківський національний медичний університет

Науковий керівник: Малик Наталія Віталіївна

канд. мед. наук, доцент кафедри загальної практики – сімейної медицини та
внутрішніх хвороб

Харківський національний медичний університет

Україна

Вступ. Гіпертензивний криз – це гостре підвищення артеріального тиску (>180/120 мм. рт. ст.), що є причиною підвищеного ризику ушкоджень головного мозку (енцефалопатії, інсульти), очей (ретинопатії), серцево-судинної системи (гострий коронарний синдром, дисекція аорти, набряк легень), та нирок (гостре ураження нирок).

Може виникати через первинну гіпертензію чи на фоні інших захворювань, таких як феохромоцитома, преєклампсія чи внаслідок побічної дії ліків.

Відповідно до класифікації гіпертензивний криз поділяється на ускладнений (з ушкодженням органів-мішеней) та неускладнений (без ушкодження органів-мішеней) [1].

Етіологія гіпертензивного кризу полягає у наступному: невчасний прийом або нерегулярний прийом гіпотензивних ліків; прийом ліків, що можуть підвищувати тиск (інгібітори MAO, трициклічні антидепресанти, НПЗП, кокаїн, амфетамін, екстазі та ліки, що пригнічують апетит); споживання їжі багатої на тирамін (вино, шоколад, копчене м'ясо), феохромоцитома, гіпертиреоз, гострі або швидкопрогресуючі захворювання нирок, захворювання сполучної тканини

(системний червоний вовчак), еклампсія, прееклампсія, травми голови та травми спинного мозку.

Мета. Визначити частоту симптомів і синдромів у хворих на гіпертензивний криз з ускладненнями та без ускладнень, зробити аналіз найбільш та найменш поширених синдромів та симптомів при гіпертензивному кризі.

Матеріали і методи. У ході нашого дослідження ми проаналізували дані, що наведені у таблиці Research Gate «Симптоми та синдроми ускладненого та неускладненого гіпертензивного кризу» [2]. Під спостереженням перебувало 362 особи з гіпертензивним кризом: з них 231 – з ускладненим гіпертензивним кризом та 131 – з неускладненим гіпертензивним кризом, вік пацієнтів > 18 років.

Результати дослідження. Клінічна картина гіпертензивного кризу варіабельна:

- з боку серцево-судинної системи: симптоми серцевої недостатності, серцевої недостатності, що виникла вперше, набряк легень, задишка, хрипи при фізикальному дослідженні; інфаркт міокарда (біль в грудній клітці, пітливість, кардіогенний шок); дисекція аорти (біль в грудях, різний пульс при дослідженні).
- З боку нервової системи: гіпертензивна енцефалопатія (нудота, головний біль, затьмарення свідомості, набряк диску зорового нерва); ішемічний або геморагічний інсульт (фокальні неврологічні зміни та порушення ментального статусу).
- З боку нирок: гострий гіпертензивний нефросклероз з явищами гострого ураження нирок (олігурія, анурія, набряки, мікрогематурія).
- З боку очей: зниження гостроти зору, крововиливи в сітківку.

Додатково до всіх цих симптомів можуть виявлятися епістаксис, легке головокружіння [3].

При аналізі даних наведених у таблиці були виявлені такі симптоми у пацієнтів з неускладненим гіпертензивним кризом: головний біль (42,0%), задишка (34,3%), відчуття прискореного серцебиття (19,8%), біль у грудях (41,2%), епістаксис (5,3%),

головокружіння (25,2%), нудота (17,5%), парестезії (16,0%), психомоторні зміни (3,8%), зниження когнітивних функцій (6,1%).

При ускладненому гіпертензивному кризі виявлені такі симптоми: головний біль (19,9%), задишка (41,1%), відчуття прискороного серцебиття (6,9%), біль в грудях (37,2%), епістаксис (0%), головокружіння (15,6%), нудота (11,2%), парестезії (14,7%), психомоторні зміни (3,0%), вогнищеві неврологічні зміни (27,3%).

Висновки. Виходячи з аналізу клінічних симптомів та синдромів у хворих на гіпертензивний криз (ускладнений та неускладнений) найбільш частими симптомами при неускладненому кризі є: головний біль (42,0%), біль у грудях (41,2%), задишка (34,3%); найменш зустрічаючими симптомами є: зниження когнітивних функцій (6,1%), епістаксис (5,3%) та психомоторні зміни (3,8%).

Найбільш частими симптомами при ускладненому кризі є: задишка (41,1%), біль в грудях (37,2%), вогнищеві неврологічні зміни (27,3%); найменш зустрічаючими симптомами є: епістаксис (0%), психомоторні зміни (3,0%), відчуття прискороного серцебиття (6,9%).

Список використаних джерел:

1. Внутрішня медицина: підручник в 3т. - Т. 1 / Амосова К. М. та ін. Київ, 2008. 1064 с.
2. Hypertensive crisis: clinical–epidemiological profile / Vilela-martin J. та ін. // Hypertension Research / The Japanese Society of Hypertension. Sao Paulo, 2020.№ 5. С.5.
3. Amboss: [Веб-сайт]. URL: <https://next.amboss.com/us/article/Uq0bBS#L25fadeb773ffc117b31113fb108ed6a5> (дата звернення: 01.11.2023). (дата звернення: 01.11.2023).